

JANEZ FERKOLJ

Evharistija in Cerkev

Temeljni pomen obhajanja evharistije

Vera je prvi resnični dotik Boga in prvi korak na poti k blaženemu gledanju. Vera se nagiba k Bogu po ljubezni. Pri tem se spletata red stvarjenja in red razodetja, red narave in red milosti, Cerkve in evharistije. Veliki teolog in ljubitelj Cerkve kardinal Henri de Lubac je zapisal: »Edino poslanstvo Cerkve je, da Jezusa Kristusa naredi navzočega med ljudmi. Vsem ga mora oznanjati, kazati in dajati. To, kar je za nas, mora biti tudi po nas.«¹ Papež Benedikt XVI. je v svoji okrožnici *Deus caritas est* jedro Cerkve takole razčlenil: »Bistvo Cerkve se izraža v trojnem naročilu: oznanjevanju Božje besede (*kerigma*), obhajanju zakramentov (*liturgia*), služenju ljubezni (*diakonia*). To so naloge, ki se med seboj pogojujejo in jih ne smemo ločiti druge od druge. Ljubeče služenje za Cerkev ni zgolj dejavnost socialnega skrbstva, ki bi jo mogli prepustiti tudi drugim, marveč spada k njenemu bistvu, je njen bistveni izraz, ki se mu Cerkev ne more odpovedati.«²

Kot kristjani smo krščeni v Jezusovo smrt in vstajenje od mrtvih (Rim 6,3–11). Pri maši postaneta navzoča Kristusov križ in vstajenje. »Za prisostvovanje evharistiji so krščeni povabljeni, da se zberejo. Pri evharistiji prejemamo umrlega in vstalega Kristusa, ki bo ponovno prišel, da bi ustanovil novo zavezo ljudi z Bogom in med njimi. Svoje telo in kri daje zato, da bi tisti, ki ga prejemajo, bili eno telo (1 Kor 10,16–17). Zato je evharistija vse od začetka povezana z ljubeznijo, z edinostjo, s Kristusovim telesom (Jn 13–17; 1 Kor 10,16–17: 11, 17, 33). Mašno bogoslužje dobro poudari vez med evharistijo in Cerkvijo. »Cerkev in evharistija se morata vsakodnevno medsebojno ustvarjati, se poglobljati in osvetljevati.«³

Edini veliki duhovnik je sam Jezus Kristus. On je resnični voditelj bogoslužja. Med evharističnim bogoslužjem je po Svetem Duhu navzoč na več načinov. Prisoten je v Božji besedi, pod podobo kruha in vina, v osebi duhovnika, v občestvu, ki je zbrano okrog oltarju. Jezus ni poklical ljudi zgolj na splošno. Na poseben način je poslal dvanajstere. Njim je zaupal obhajanje evharistije: »To delajte v moj spomin« (Lk 22,19; 1 Kor 11,24s). Evharistija ima svoj temelj v Božjem odrešenijskem delovanju na križu in vstajenju ter je dovršeno znamenje nenehne Božje skrbi ter blagohotnosti v Jezusu Kristusu.

Svete stvari tako pri stari kot pri novi postavi obsegajo kruh in vino. Poleg spadajo tudi ljudje, ki imajo nalogo služiti stvarem. Stvari in ljudje skupaj tvorijo zakramentalno institucijo Cerkve in njeno hierarhično služenje. Včasih se zgodi, da je vino skisano in da imajo oblast državljani Babilona, a nič ne de. Četudi krst opravi nevreden duhovnik, ima za posledico včlenjenje v Kristusovo mistično telo.⁴ Ker ima Cerkev svete reči, ima življenje zakramentalnega reda. Ko je de Lubac Cerkev označil za skrivnost, je želel s tem povedati, da presega možnosti človeškega razumevanja ter poudaril: »Cerkev ostvarja evharistijo.« zanemarjenje vezi med evharistijo in Cerkvijo je privedlo do protestantizma in napadov na Cerkev. Skrivnost Cerkve je izginila z miselnih obzorij. De Lubac znamenje tega izginotja vidi v razvoju pomena *corpus mysticum*. Najprej je to pomenilo evharistijo, potem Cerkev v povezanosti z evharistijo in na koncu Cerkev, neodvisno od evharistične vezi.⁵

Cerkev je prostor evharistije in drugih zakramentov. Cerkev je veliki zakrament, ki vsebuje in poživlja vse druge. Skratka, Cerkev je zakrament Jezusa Kristusa, kakor je Jezus Kristus sam za nas v svoji človeškosti zakrament Boga.⁶

Maše ne obhajamo sami, niti ločeni od drugih. Evharistično bogoslužje je hvalnica, dejanje zahvale, daritev in obred Božjega ljudstva, zbranega na enem mestu. Poveže nas z vsemi drugimi skupnostmi po svetu, kjer se obhaja evharistija. Na poseben način se vsaka maša obhaja v občestvu s papežem, vidnim središčem Cerkve, s škofom, ki je v krajevni Cerkvi odgovoren za edinost Cerkve.

V evharistiji Cerkev postane pričujoča kot ena, sveta, katoliška in apostolska. To občestvo se širi onkraj tega sveta, povezuje žive in rajne, z občestvom svetnikov in nebeškim bogočastjem. Evharistija in Cerkev vseh krajev in časov sta torej povezani. Apostol Pavel je poudarjal to vez med Kristusovim evharističnim in mističnim telesom: »Ker je en kruh, smo mi, ki nas je veliko, eno telo, ker smo vsi deležni enega kruha« (1 Kor 10,17). Zato je drugi vati-kanski koncil, sklicujoč se na sv. Avguština, označil evharistijo za »znamenje edinosti, vez ljubezni« (SC 47). Obhajanje evharistije ni torej nikoli samo obhajanje kake posebne skupine ljudi.

Notranja vez med evharistijo in Cerkvijo

Evharistično zbiranje in Cerkev sta povezana že od začetka. Tudi vsa štiri besedila, ki opisujejo zadnjo večerjo, ne govorijo samo o zadnjem Jezusovem obedu z učenci, ampak prav tako o evhari-stičnih obedih prvotne Cerkve. Cerkev se ni začela brez evharistije, že od začetka je pomenila zbiranje okrog oltarja. »Evharistija je vir in vrhunec vsega krščanskega življenja. V evharistiji dosegota svoj vrhunec dejavnost, s katero Bog posvečuje nas, in naše česčenje, ki ga izkazujemo Bogu. Presveta evharistija obsega ves duhovni zaklad Cerkve: Kristusa samega, naše velikonočno jagnje. Evhari-stija označuje in uresničuje občestvo Božjega življenja in edinst Božjega ljudstva. Z obhajanjem evharistije se že zedinjamo z nebe-škim bogoslužjem in imamo vnaprej delež pri večnem življenju.«⁷

Apostol Pavel v pismu Korinčanom razmišlja o notranji vezi med Cerkvijo in Gospodovo večerjo. Za Pavla smo že po krstu včlenjeni v Kristusovo telo (Rim 6,3–5; 1 Kor 12,12s; Gal 3,27s). Podobno govori glede deleženja pri enem kelihu in enem evha-rističnem kruhu: »Mar blagoslovljeni kelih, ki ga blagoslovljamo, ni udeležba pri Kristusovem telesu? Ker je en kruh, smo mi, ki nas je veliko, eno telo, ker smo vsi deležni enega kruha« (1 Kor 10,16s). Povedati želi, da nas deleženje pri enem kelihu in enem kruhu uvede v soudeleženje pri Kristusovi smrti in vstajenju in

nas združuje, da bi oblikovali eno Gospodovo telo, ki je Cerkev. Evharistija ne utemeljuje občestva kot nekaj novega, temveč predpostavlja občestvo po krstu, ki pa ga uresničuje, obnavlja in pogloblja. V tem pogledu soudeležba pri enem Kristusovem evharističnem telesu izvršuje sodelovanje pri enem Kristusovem telesu – Cerkvi in medsebojnem občestvu kristjanov.

Evharistija ostvarja Cerkev, kakor tudi Cerkev obhaja evharistijo.⁸ Sloviti binom kardinala Henrija de Lubaca. To pomeni: *Ubi eucharistia, ibi Ecclesia*: Povsod, kjer se obhaja evharistija, je prisotna Cerkev. Evharistija je izvir, središče in vrhunec življenja Cerkve, v njej je povzeta celota skrivnosti našega odrešenja. Ker je Cerkev povsod, kjer se obhaja evharistija, se nobeno občestvo, kjer se obhaja evharistija, ne more osamiti ali se zapreti samo vase. Skupnost ne more obhajati evharistije drugače kakor v občestvu z vsemi drugimi skupnostmi, ki obhajajo evharistijo. Evharistija daje Cerkvam medsebojno odvisnost, postavlja jih v medsebojno prešinjanie (perihorezo). Cerkvena edinost zato ne more biti razumljena kot zveza Cerkva. Kakor vesoljna Cerkev ne obstaja brez delnih Cerkva, tako delne Cerkve ne obstojijo brez vesoljne Cerkve.⁹

Evharistija, srce Cerkve

»Evharistija ni zazrta samo v preteklost, na Kalvarijo. Obrnjena je tudi v prihodnost, ki je od nje odvisna: izgradnja Cerkve in prihod resnice. Tako je njena simbolika dvojna. Poleg zakramenta spomina je tudi zakrament upanja. Evharistija ne samo da ponavlja, ampak tudi predoči: *praesignat, praefigurat, praemonstrat*. Hkrati ustvarja. Evharistija je učinkovito znamenje Kristusovega telesa, ki je Cerkev; je vidno znamenje bratske ljubezni, ki povezuje njene ude; vidno znamenje miru in edinosti, za katero je Kristus umrl in h kateri hrepenimo: *Signum unitatis, signum concordiae et pacis*.⁴ Evharistija nam pomeni nas same v tem, kar smo že začeli biti pri krstu, in v tem, kar moramo postati. V evharistiji moramo videti daritev in zakrament, zakramentalno daritev in zakrament daritve.

Zunanja in obredna daritev je tudi zakrament prave daritve, ki je duhovna daritev in po kateri nastaja sveto občestvo vseh tistih, ki pripadajo Bogu. Vsakič, ko se vredno udeležimo Kristusovih skrivnosti, ne oznanjamo samo Gospodove smrti, ampak tudi prihodnjo dovršitev Telesa, katerega udje smo. Mistični je kruh, po katerem se uresničuje naša skrivnost. Tako kakor je bila mana *res mystica* (obljuba in znamenje) glede na evharistijo, tako je evharistična skrivnost *res mystica* za njen zadnji sad.«¹⁰

Apostol Janez je zelo natančno zapisal dan Jezusove smrti. Iz njegovega evangelija je tudi razvidno, da je Jezus umrl točno ob uri, ki so v templju klali jagnjeta za pasho. Tako je pokazal, da je Jezus pravo pashalno jagnje in da se je obdobje klanja jagnjet končalo, saj je prišlo pravo Jagnje. Za prebodeno Jezusovo stran je apostol Janez uporabil popolnoma isti izraz, kakor ga najdemo pri stvarjenju Eve.¹¹ Janez poudarja dejstvo, da je Jezus novi Adam, ki se spušča v noč smrtnega spanca, kjer se bo začelo obdobje novega človeštva. Iz Jezusove odprte strani bruha izvir, ki daje rodovitnost vsej zgodovini. Iz Jezusove smrti teče kri in voda, evharistija in krst, izvira novo občestvo.

Odprta Jezusova stran je kraj, iz katerega izhaja Cerkev in zakramenti, ki jo gradijo. »V Cerkvi gledamo Kristusovo telo, tako v njeni vidni kot nevidni podobi. Vez med sredstvom in koncem ni samo navidezna. *Gratia incohatio gloriae*. Cerkev, ki živi in s trudem napreduje v našem ubogem svetu, je tista, ki bo zrla Boga iz obličja v obličje. Tako kot Kristus, ki je njen ustanovitelj in njena glava, je hkrati glas in beseda: hkrati vidna in nevidna, časna in večna, kot je hkrati nevesta in vdova, grešna in sveta. Če je Kristus zakrament Boga, potem je Cerkev zakrament Kristusa, ona ga predstavlja, še več: v resnici nam ga ponavzočuje. Cerkev se po Kristusovem delu ne samo zgleduje, temveč ga tudi nadaljuje. Njena ortodoksija ni prilagajanje, ampak zvestoba. Delo v Cerkvi ni samo pokoravanje, je tudi sodelovanje pri življenju v občestvu s Svetim Duhom.«¹² »Smrt bi bila prazna, prazne bi bile tudi besede postavitve evharistije, če ne bi sledilo vstajenje od mrtvih, ki nam razodeva, da so bile Jezusove besede izrečene z Božjo močjo in da je ljubezen dovolj močna, da lah-

ko poseže onkraj smrti. Tako so beseda, smrt in vstajenje eno, samo vsi trije skupaj so stvarnost. Ta edinstvena velikonočna skrivnost je začetek evharistije. To pomeni, da je evharistija veliko več kakor preprost obed. Stala je ceno smrti in v njej je navzoča moč smrti. Ko jo obhajamo, mora biti v nas spoštovanje do te skrivnosti, strah pred skrivnostjo smrti, prisotno med nami. Toda hkrati je prisotno tudi dejstvo, da je bila ta smrt premagana z vstajenjem in da zato to smrt obhajamo kot praznik življenja, kot spremenjenje sveta. V vseh časih in vseh ljudstvih so ljudje s praznovanji poskušali odriniti vrata smrti.¹³ Praznik ostane nenaraven, samo vznemirjenje, če se ne dotakne tega zadnjega. Smrt je vprašanje vseh vprašanj in tam, kjer je izpuščena, tam tudi ne bo odgovora. Samo tam, kjer smrt dobi odgovor, lahko človek zares praznuje in postane svoboden. Krščanski praznik, evharistija, se spusti prav do globin smrti in ni na svetu za preprosto pobožno razvedrilo ali okras, saj se sklanja k smrti ter odpre pot, ki premaga smrt, kar se strne v stavek: evharistija je daritev, ki ponavzočuje Jezusovo daritev na križu.

Čeprav je človek povzročil razdor med ljudmi in Bogom, se nam on približuje in tako rekoč prosjači za spravo v Kristusu. Bog uresniči, kar Gospod pove v priliki: »Če torej prineseš svoj dar k oltarju in se tam spomniš, da ima tvoj brat kaj proti tebi, pusti dar tam pred oltarjem, pojdi in se najprej spravi z bratom, potem pa pridi in daruj svoj dar« (Mt 5,23s). V Kristusu je bil Bog na tej poti pred nami; kot popotnik je prišel na srečanje z nami, k svojim otrokom, ki potrebujemo spravo; prišel je iz templja svoje slave, da bi nas spravil z njim. Isto vidimo, če pogledamo v sam začetek zgodovine vere. Abraham ne daruje nečesa, kar bi sam pripravil, ampak ovna (jagnje), ki mu je bil dan od Boga. Gre za prvo znamenje jagnjeta, ki je Jezus Kristus s trnovo krono našega dolga, jagnjeta, vstopajočega v trnje zgodovine. Ko je Abraham potoval s sinom in še ni nič vedel o ovnu, ki ga bo končno daroval, je rekel Izaku z zaupanjem: *Deus providebit* – Bog bo poskrbel (1 Mz 22,8). Bog daje, da bi mi lahko dajali. To je bistvo evharistične daritve. Cerkev ne bi imela moči, da se dviga k Bogu, če ne bi imela evharistije; zato imamo evharistijo za srce Cerkve. Evharistija je

oživljajoča jed, vedno bolj krepi in pogosto se je treba hraniti z njo, da bi mogli upravičeno reči: »Ne živim več jaz, ampak v meni živi Kristus« (Gal 2,20).

Človek se z besedo zahvale Bogu poduhovlja in očiščuje. Kanon pri maši je neposredno izšel iz judovskih molitev in je nadaljevanje Kristusove molitve pri zadnji večerji in tako središče evharistije. Vsebuje daritev, saj je v njem preoblikoval svojo smrt v besedo in tako spremenil svet.¹⁴

Posledica je smrt, ki se ponavzočuje, ker živi v molitvi. Ker molitev preoblikuje, lahko pri tej smrti sodelujemo. Iz smrti naredi besedo zahvale in ljubezni, skozi vse čase je lahko navzoča kot izvir življenja. Vanj lahko vstopimo prek sodelovanja pri Jezusovi molitvi, v kateri tako kakor v veliko reko zbira uboštvo našega trpljenja, ljubezni, upanja in pričakovanja. Kristus ni pred nami sam. Res, da je sam umrl, kakor gorčično zrno, vstal pa ni sam. V svojem vstajenju je kakor klas, ki nosi s seboj občestvo svetnikov. Od vstajenja naprej Kristus ni nikoli več sam, temveč je vedno *caput et corpus*, glava in telo. Uresničila se je beseda: »In ko bom povzdignjen z zemlje, bom vse pritegnil k sebi« (Jn 12,32).¹⁵

»Kristus je v celoti navzoč povsod, kjer se obhaja evharistija. Gospod, življenjsko središče Cerkve, je navzoč tudi v najbolj ubogi vaški cerkvici, kadar je tam sveta maša. Celotni Kristus je en sam, zato ga ne moremo imeti drugače kakor skupaj z drugimi. Zato ima vsako evharistično bogoslužje zgradbo občestva ne samo z Gospodom, ampak tudi s stvarstvom in ljudmi vseh krajev in časov. Evharistično bogoslužje ni samo srečanje nebes in zemlje, je tudi srečanje pretekle in današnje Cerkve, srečanje tukajšnje in drugih Cerkva.«¹⁶

Današnji razlagalci Svetega pisma se glede vprašanja evharistije razlikujejo v dveh pogledih. Eni so mnenja, da se evharistično bogoslužje nanaša na Jezusov vsakdanji obed z učenci. Drug vidijo v evharistiji nadaljevanje obedov, ki jih je Jezus imel z grešniki. Če bi obveljala druga trditev, bi to pomenilo, da je evharistija miza, kjer so zbrani grešniki z Jezusom, kjer so dobrodošli prav vsi ljudje in ni nobenih omejitev; krst in spoved bi v tem primeru izgubila svoj

pomen. Zavedati se moramo, da Jezusova zadnja večerja ni bila s cestninariji in grešniki. Povezal jo je z ustaljeno formo pashe, ki zahteva, da pashalna večerja poteka v družinskem okolju. Jedel jo je s svojo novo družino, z dvanajsterimi učenci, s tistimi, ki jim je umil noge in jih tako v kopeli odpuščanja (Jn 13,10) pripravil za obhajanje z njegovo krvjo in na to, da so postali z njim eno telo. Evharistija ni sama po sebi zakrament odpuščanja, ampak to predpostavlja. Evharistija je zakrament spravljenih z Bogom, h kateremu so povabljeni tisti, ki so postali z njim eno; ki so seveda še vedno grešniki in slabotni, vendar so mu podali roko in postali njegova družina.

Cerkev in evharistija

»Treba je biti znotraj Kristusovega telesa, da vredno prejmemo Kristusovo telo. Kristusovo cerkveno telo mora v celoti postati Kristusovo telo, da preseže svoje sociološke mere in postane *corpus Ecclesiae Spiritu vivificantum*«. Evharistija je mistični princip, ki stalno deluje v osrčju krščanske družbe, ki uresničuje to enkratnost. Evharistija je univerzalna vez, izvir življenja, ki nikoli ne usahne. Verniki, ki se hranijo z Odrešenikovim telesom in krvjo so tako napojeni z istim Duhom, ki jih povezuje v eno telo. Evharistija ostvarja Cerkev, iz nje ostvarja notranje življenje. Po njenem delovanju se združujejo udje Cerkve in postanejo še bolj navezani na Kristusa, njihova medsebojna edinost pa sovпада z njihovo edino glavo – Kristusom. Evharistija gradi resnično bitje: *universum Christi Corpus*.¹⁷

Mir je eno od imen za evharistijo. »Charis« je grški izraz za milost. Izhaja iz pojma, ki pomeni srečo in hkrati veselje, srečo in lepoto, naklonjenost in simpatijo. Tam, kjer izvira sreča, kjer je lepo, tam dobrota razsvetljuje svet in se rodi mir. Prva Cerkev je za izrazom *mir* videla skrivnost evharistije. Mir je zelo hitro postal eno izmed imen za evharistijo, saj nam v njej Bog prihaja naproti, nas osvobaja, nas vzame v roke in se nam podarja, čeprav pred njim stojimo krivični. Prek evharistije nas vodi v kraljestvo svoje

ljubezni, nas hrani z istim kruhom in nas naredi za brate in sestre. Evharistija je pozdav miru z Božje strani.

Cerkev traja v liturgiji. »Bili so stanovitni v nauku apostolov in v občestvu, v lomljenju kruha in v molitvah« (Apd 2,42). V tem svetopisemskem stavku lahko vidimo strnjen opis bogoslužja prve Cerkve, ki se začne z oznanjevanjem Božje besede in v Cerkvi utemeljuje liturgično občestvo. Bogoslužje doseže svoj vrhunec v srečanju z Gospodom, ki se nam daje pod podobo kruha in se konča s hvalnico Bogu. Cerkev je kraj češčenja. Cerkev je živi jeruzalemski tempelj, zgrajen na vogelnem kamnu, ki je Kristus. Oblika krščanskega bogoslužnega odreda je ponazoritev poti za človeško življenje, ki pa je najprej iskanje smisla, kažipot in usmernik. Življenje je tudi iskanje skupnosti, ki nas nosi (prenaša). Človek je namreč ustvarjen za občestvo. Nadalje je človekovo življenje iskanje darujoče se ljubezni, ki uči zaupanje in na katero se lahko popolnoma zanesemo. Je tudi želja, da bi se svet s pomočjo ljubezni spremenil v hvalno pesem. Cerkev kot skupnost češčenja in bratske pomoči živi iz duhovniške službe. Ciril Aleksandrijski je zapisal, da se pojem *ecclesia*, cerkev, v Svetem pismu prvič pojavi tam, kjer je Aron postavljen za duhovnika.¹⁸

Cerkev je z ene strani lahko *congregatio generis humani*, kot tisti zbor, ki je nastal po zedinjenju ljudstev: *Ecclesia ex circumcisione*, *Ecclesia ex gentibus*; z druge strani pa je Cerkev tista, ki kliče ljudi, in *ex qua credunt homines*. Cerkev prejme krst, a ga tudi podeljuje. Na eni stani stoji mešana čreda, neomlatena pšenica, polje, na katerem še raste plevel: *corpus Christi mixtum*, barka, v kateri so čiste in nečiste živali; na drugi strani brezmadežna devica, mati svetih, ki se je rodila na Kalvariji iz Jezusove odprte strani, ali tudi zbor tistih, ki jih je posvetila: *Ecclesia in sanctis, virgo mater*.¹⁹

Duhovništvo in Cerkev imata skupni začetek in ju ne moremo ločevati. Za poslanstvo duhovnika sta bistvenega pomena služenje Božji besedi in zakramentu evharistije, služenje človeku v Božjem imenu in služenje človeku zaradi Boga. »Cerkev živi iz evharistije. Če je Cerkev po daru Svetega Duha na binkošti stopila na svetlo in se odpravila na pota sveta, je to odločilni trenutek njenega nastanka

prav gotovo postavitev evharistije v dvorani zadnje večerje. Njen temelj in njen izvir je celotno velikonočno tridnevje, ki pa je kakor zbrano, anticipirano in za vedno osredotočeno v evharističnem daru. V tem daru je Jezus Kristus izročil Cerkvi neprestano ponavzočenje velikonočne skrivnosti. Z njim je ustanovil skrivnostno sočasnost med tridnevjem in njegovo navzočnostjo skozi stoletja.«²⁰

Cerkev živi iz evharističnega Kristusa, on jo hrani, on jo razsvetljuje. Evharistija je skrivnost vere in hkrati skrivnost svetlobe. Vsakokrat, ko jo Cerkev obhaja, morejo verniki podoživljati izkušnjo emavških učencev: »Odprle so se jima oči in sta ga spoznala« (Lk 24,31). Evharistija povezuje nebo in zemljo. Zajema in preveva vse stvarstvo. Božji Sin je postal človek, da bi v najvišjem dejanju hvaljenja vrnil celotno stvarstvo njemu, ki ga je ustvaril iz nič. Tako Kristus, večni in veliki duhovnik, po krvi svojega križa vstopa v večno svetišče in se vrača k Bogu, Stvarniku in Očetu. Ko je Kristus podaril Cerkvi svojo daritev, je hotel napraviti kot lastno tudi duhovno daritev Cerkve, ki je poklicana, da skupaj z njegovo daritvijo daruje tudi sama sebe.²¹

Skrivnost Cerkve

Cerkev je Božja in človeška hkrati, dana od zgoraj in prihaja od spodaj. Ljudje, ki jo sestavljajo, se s svojo ranjeno naravo upirajo življenju, ki jim ga skuša Cerkev vcepiti. Osredotoča se na spomin, ki ga ne bo nikoli prerasla in je hkrati zazrta v prihodnost z upanjem po neizrekljivi dovršitvi. Kot katoliška, se pravi vesoljna, želi, da se njeni udje odprejo vsem ljudem. V polnosti je Cerkev takrat, ko se zbira v intimnosti svojega notranjega življenja in v tišini adoracije. Cerkev je ponižna in mogočna, odprta vsaki kulturi in vzgoji vsake kreposti. Niti za trenutek ne preneha častiti Njega, hkrati križanega in vstalega, moža bolečin in zmagovalca, široko odprto srce, a še vedno neskončno skrito, od koder Cerkev črpa moč skozi vso zgodovino. Bolj ko se trudimo, da bi jo razumeli, bolj se v naših očeh bistri njena globoka resnica in težje jo je opredeliti. Cerkev

je predvsem Mati: dela, moli in zbira, se spominja in išče, veruje, upa in ljubi. Cerkev se daruje in neprestano dviga po vzpetini naše narave ter v svoji tišini pričuje, da je evangelij dovolj rodoviten in da je Božje kraljestvo že med nami. Cerkev je naša Mati, ker nas je spočela v Življenje, ker nas ne neha vanj nenehno poglobljati. Vedno znova prinaša novost, o kateri je govoril sv. Irenej, ko je rekel o Kristusu: *Omnem novitatem attulit, semetipsum afferens.*²²

»V to življenje smo rojeni; in mati, ki nas v to rodi, je Cerkev, Kristusova nevesta. Tak je smisel apostolske službe, ki skozi stoletja neprestano traja – pa naj jo imenujemo ordinirano, pastoralno, prezbiterско ali duhovniško službo ali pa ji damo kako drugo ime. Če hoče kdo iz tega narediti emanacijo cerkvene skupnosti, ki bi delegirala tega ali onega svojih članov kot odgovornega ali predsednika, je to isto kakor preobrniti red stvari; to je isto kakor postaviti človeka na tisto mesto, ki pripada Bogu, in zanikati Kristusovo odrešenjsko delo.«²³

»Če bi prihajali od človeka, bi naši obredi bili prazni in naša zedinjenja nepristna. Puščeni bi bili naši samotnosti in naši bednosti. Ker pa izhajajo od Kristusa in so oživiljena z njegovim Duhom, nas Cerkev iztrga iz tega. Bog je tisti, ki nas po Cerkvi rešuje, Bog je tisti, ki nas po Cerkvi zbira. Uvedeni smo v nov svet, svet milosti. Po besedah sv. Pavla je to ‚nova stvaritev‘. Seveda je na nas, da v to privolimo ...«²⁴

Cerkev je Kristusov zakrament. Osnovna os, okoli katere se izvršuje mistično zbiranje. Hebrejski Jeruzalem ni bil nič drugega kakor borna prestolnica majhnega naroda, stalno odvisnega od velikih imperijev. Cerkev danes, novi Jeruzalem, se nam prav tako zdi majhna in šibka ter njeno pričevanje pogosto zakrito. Toda nič manj kakor mesto Jeruzalem ni Cerkev središčna os Življenja, k se mu mora končno pridružiti vse, kar bo moralo biti nekega dne preobraženo, rešeno, poveljučano.

Bolj ko človeštvo raste, bolj ko se preobraža, bolj se mora prenavljati tudi Cerkev. Iz svojega starodavnega zaklada zna Cerkev izveči nove stvari. Toda njen odnos do Kristusa se ne spremeni. Njena moč podarjanja vedno novega življenja se ne zmanjšuje.

In tudi bolj ko se njena materinska vloga zdi velika, nemogoča, bolj zaupa svojemu Ženinu. Vsi njeni otroci je ne razumejo. Eni se prestrašijo, drugi pohujšujejo; tisti, ki premalo živijo iz Duha Cerkve, mislijo, da je prišel čas, da uveljavijo svoje kriterije. V takih razmerah morajo biti tisti, ki jo priznavajo za mater, še bolj navezani nanjo, občutljivi za to, da se bodo prenovili v duhu svojega uma (prim. Ef 4,23), da bodo lahko svoje poslanstvo dopolnili v potrpežljivi in dejavni ponižnosti.²⁵

Cerkev je Božja (*de Trinitate*) in človeška (*ex hominibus*); vidna in nevidna, zemeljska, zgodovinska in eshatološka, večna; skrivnostno prebivanje Svete Trojice v času, ki nas ne samo pripravlja na skupno življenje v večnosti, ampak nas že napravlja deležne večne slave. Cerkev je Kristusova navzočnost na zemlji, zato govori in uči z avtoriteto v njej navzočega in živečega Jezusa. V svojih udih je Cerkev grešna, toda pod temačno obleko skriva svojo slavo. Skrivnostno presega meje lastne očitnosti. Cerkve pa ne sestavlja samo svetost sredstev milosti, temveč tudi to, da je v njej navzoča osebna svetost njenih udov, ki bo ob koncu sveta vedno zmagala nad močjo greha, s katero se nenehno bujuje potujoča Cerkev. Govorimo o svoji novi osebnosti, ki jo na skrivnosten način v nas zbujajo življenje v Cerkvi, življenje Duha v nas, življenje v občestvu.

Občestvo Cerkve raste iz evharistije, zato je evharistija živo središče, srce Cerkve. Ne moremo si misliti enega brez drugega: »Kakor brez Cerkve ni evharistije, tako brez evharistije ni Cerkve; saj evharistija prihaja iz dejanja Cerkve, Cerkev pa dobiva svoj obstoj in svoje življenje iz evharistije.«²⁶

»Gospod Jezus je postavil evharistijo, da bi daritev na križu mogla trajati skozi vse čase, dokler ne pride. Tako je svoji Cerkvi zaupal spomin svoje smrti in svojega vstajenja. Evharistija je znamenje edinosti, vez ljubezni, velikonočna gostija, v kateri se prejema Kristus, duša napolnjuje z milostjo in daje poročstvo prihodnje slave« (KKC, Kompendij 271). Evharistija daje pomen križu. V času zadnje večerje je bil Kristus že izdan in prodan, njegova ugrabitev določena in obsodba pripravljena. Toda evharistija pomeni, da ne more Kristusu nihče več vzeti življenja, niti nima nad življenjem

pravice. Kristus daje življenje sam od sebe, smrt pomeni daritev in zastonjskost ljubezni. Njegova ljubezen je svoboden izraz ljubezni do nebeškega Očeta: »Naj svet spozna, da ljubim Očeta« (Jn 14,31).

Jezus Kristus je v evharistiji premagal čas in prostor in tako postal sopotnik svoje Cerkve v vseh časih. Osvoboditev od zemeljske sužnosti je presežena s slavno zmago nad grehom in smrtjo. Dogodek, ki je odprl dostop v obljubljeni deželo, se končuje v njem, ki daje vstop v polnost Božjega življenja.

Neizmerna ljubezen se skriva; neskončna modrost je na voljo najmanjšim. Nobene razlike ni med zadnjo večerjo na veliki četrtek in mašo, ki se obhaja danes. Beseda večnega življenja daje kristjanom življenje Boga, kar daje pomen njihovi povezanosti in ljubezni, ki jo morajo dajati svetu. Evharistija je hkrati daritev in dar njega samega njegovim ljubljnim. Kristus želi z nami deliti najboljše: ljubezen, s katero je ljubljen od nebeškega Očeta: »In razodel sem jim tvoje ime in jim ga bom razodeval, da bo ljubezen, katero si me ljubil, v njih in bom jaz v njih« (Jn 17,26). Kristjani nikjer drugje kakor v zakramentu evharistije ne odkrijejo prek Kristusa boljše odprtosti do preteklosti in sedanjosti, do neba in do sveta. Kristusovo darovanje na Kalvariji je prisotno tukaj in danes v njegovi nečasni moči. Krščanska skupnost na zemlji je eno s svetniki v nebesih. S tem ko evharistija združuje preteklost s sedanjostjo, je poroštvo in molitev, da bi dosegli gledanje Boga in njegovega kraljestva na zemlji. Zaradi te odprtosti je kristjan sposoben, da se spopade z dejanskimi razmerami, v katerih živi in da z upanjem gleda na prihodnost. Krščansko upanje je edino dvojno: nanaša se na gledanje Boga in na prihod Božjega kraljestva na zemljo. Kristjan pa je v tem trenutku poklican, da sodeluje pri Kristusovi smrti in vstajenju v življenju po smrti, tako da izgubi svoje življenje, da bi ga ponovno našel. Takšno je življenje s Kristusom, v njem in z njim, ki je hkrati človek za druge in pravi Bog.

Kristus je z učlovečenjem postal Bog z nami, v evharistiji pa je ostal Bog z nami. Zato je udeležba pri evharistiji in zauživanje Kristusovega telesa in krvi odličen način našega zedinjanja s Kristusom in ostajanja v njem. *Communio* kot obhajilo vzpostavlja

občestvo vernikov, ki so poslani, da to občestvenost širijo in prinašajo v svet, v katerega so poslani tako kot Kristus: maša postane za vernika poslanstvo v Cerkvi za svet. Cerkev živi iz evharističnega Kristusa, on jo hrani, on jo razsvetljuje. Medtem ko Cerkev kaže na skrivnost evharistije, razodeva tudi svojo lastno skrivnost: Cerkev živi iz evharistije! Kristjan živi iz evharistije!²⁷

Opombe

- ¹ Prim. Henri de Lubac, *Méditation sur l'Eglise*, Pariz: Cerf, 2006, 148.
- ² Benedikt XVI., *Deus caritas est*, slov.: Bog je ljubezen, CD 112, Družina, Ljubljana 2006, 36.
- ³ Henri de Lubac, *Corpus mysticum*, Pariz: Aubier, 1948, 284.
- ⁴ Henri de Lubac, *Catholicisme*, Pariz: Cerf, 2003, 58.
- ⁵ Prim. Henri de Lubac, *Corpus Mysticum*, Pariz: Aubier, 1965, 297.
- ⁶ Prim. Henri de Lubac, *Méditation sur l'Eglise*, Pariz: Cerf, 2006, 175.
- ⁷ KKC, Kompendij; SŠK; Ljubljana 2006, 274.
- ⁸ Prim. H. de Lubac, *Méditation sur l'Eglise*, Pariz: Cerf, 1953, 110–123.
- ⁹ Prim. Walter Kasper, *Sacrement de l'unité, eucharistie et l'Eglise*, Pariz: Cerf, 2005, 141–144.
- ¹⁰ Henri de Lubac, *Corpus mysticum*, Pariz: Aubier, 1948, 76–81.
- ¹¹ Prim. prav tam, 76–81.
- ¹² Prim. Henri de Lubac, *Catholicisme*, Pariz: Cerf, 2003, 46–49.
- ¹³ Joseph Ratzinger – Benedikt XVI., *Bog nam je blizu. Evharistija: središče življenja*, Ljubljana: Družina, 2005, 43.
- ¹⁴ Prim. Joseph Ratzinger – Benedikt XVI., *Das Fest des Glaubens. Versuche zur Theologie des Gottesdienstes* Einsiedeln: Johannes Verlag, 1981, 31–54.
- ¹⁵ Prim. Joseph Ratzinger – Benedikt XVI., *Bog nam je blizu. Evharistija: središče življenja*, Ljubljana: Družina, 2005, 48–50.
- ¹⁶ Isti, n. d., 53.
- ¹⁷ Henri de Lubac, *Corpus mysticum*, Pariz: Parole et Silence, 1948, 104.
- ¹⁸ Prim. Ciril Jeruzalemski, Krstne kateheze XVIII; 24, PG 33, 1046; Migne, Pariz 1993, 310s.
- ¹⁹ Prim. Anton Štrukelj, *Trojica in Cerkev*, Ljubljana: Družina, 2007, 87.
- ²⁰ Janez Pavel II., *Ecclesia de Eucharistia*, slov.: Cerkev iz evharistije, CD 101, Družina, Ljubljana 2003, 5.
- ²¹ Prim. prav tam, 5–15.
- ²² Adv. Haereses, 1. 4. C 34; nav. v: Henri de Lubac, *Paradoxe et mystère de l'Eglise*, Pariz: Aubier-Montaigne, 1967, 17.
- ²³ Anton Strle, *Teologi za prihodnost. IS 4*, Ljubljana: Družina, 1998, 203.
- ²⁴ Isti, n. d., 204.
- ²⁵ Prim. Henri de Lubac, *Paradoxe et mystère de l'Eglise*, Pariz: Aubier-Montaigne, 1967, 21–23.
- ²⁶ Prim. Henri de Lubac, *Méditation sur l'Eglise*, Pariz: Cerf, 2006, 129–137.
- ²⁷ Prim. Janez Pavel II., *Ecclesia de Eucharistia. Cerkev iz evharistije, CD 101*, Ljubljana: Družina, 2003, 5–6.